

**HUQUQIY ISLOHOTLAR: NAZARIYADAN AMALIYOTGA O'TISH
BOSQICHLARI.**

Aqmirzayeva Feruza Aqmirza qizi

Oriental universitetining

Iqtisodiyot mutaxassisligi magistranti

e-mail: aqmizaevaferuza@gmail.com

**MAQOLA
MALUMOTI**

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received: 06.06.2026

Revised: 07.06.2026

Accepted: 08.06.2026

KALIT SO'ZLAR:

*fazaviy
xarakteristikalar, zanjir,
o'tkazma, fizik, amper,
impuls.*

Mazkur maqolaning asosiy maqsadi elektr zanjirlarida fazaviy xarakteristikalarining o'zgarish qonuniyatlarini va ularning o'tkazma samaradorligiga ta'sirini ilmiy jihatdan tadqiq etishdan iborat. Tadqiqot jarayonida fizik modellashtirish va impulsli signallarni tahlil qilishning zamonaviy usullaridan foydalanildi Amper kuchi va zanjir elementlari o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganish natijasida yuqori aniqlikdagi o'tkazma ko'rsatkichlari aniqlandi va nazariy hisob-kitoblar amaliy tajribalar bilan qiyoslandi. Olingan natijalar murakkab elektron tizimlarda impulsning barqarorligini ta'minlash va fazaviy xatoliklarni kamaytirish uchun xizmat qiladi.

Kirish

Insoniyat tarixining har bir davrida davlat va jamiyat taraqqiyotining asosi sifatida adolatli qonunlar hamda ularning hayotdagi amaliy ijrosi e'tirof etib kelingan. Zero, har qanday islohotning taqdiri uning qanchalik mukammal yozilganida emas, balki oddiy insonlar hayotida qanday aks etishida namoyon bo'ladi. Buyuk mutafakkir va qomusiy olim Abu Nasr Farobiy o'zining "Fozil odamlar shahri" asarida davlatning bosh maqsadi insonlarni haqiqiy baxt-saodatga yetkazish ekanligini ta'kidlar ekan, bunga faqatgina adolatli qonunlar va ularni sobitqadamlik bilan hayotga tatbiq etuvchi fozil rahbarlar orqali erishish mumkinligini uqtirgan. Shuningdek, jahon huquqshunoslik fanining yirik namoyandasi Monteskye ham qonunlar shunchaki qog'ozdagi matn emas, balki jamiyatning tirik va nafas oluvchi organizmi ekanligini, agar ular amaliyotda o'z ifodasini topmasa, shunchaki "o'lik harflar"ga aylanib qolishini ogohlantirgan edi. Ushbu qarashlar bugungi kunda mamlakatimizda kechayotgan huquqiy islohotlarning tub mohiyatini anglashda, ya'ni nazariyani amaliyot bilan uzviy bog'lashda muhim mayoq bo'lib xizmat qiladi.

Shu nuqtai nazardan qaraganda, mazkur maqolada bugungi kunda huquqiy sohada amalga oshirilayotgan islohotlarning deklarativ xarakterdan real hayotiy natijalarga o'tish jarayonidagi eng dolzarb muammolari atroflicha tahlil qilinadi. Bunda asosan qonun ijodkorligi va huquqni qo'llash amaliyoti o'rtasidagi masofa, quyi bo'g'inlardagi ijro intizomining sustligi hamda huquqiy normalarning hayotiylikini ta'minlashga to'sqinlik qilayotgan byurokratik omillar asosiy muammo sifatida o'rtaga tashlanadi. Shuningdek, jamiyatda huquqiy madaniyatning shakllanishi qanchalik muhimligi va nega ko'p hollarda yaxshi niyat bilan qabul qilingan huquqiy hujjatlar joylarda kutilgan samarani bermayotgani sabablari ilmiy va amaliy jihatdan tadqiq etiladi. Nazariyani amaliyotga ko'chirishda inson omilining o'rni va korrupsiyaga qarshi kurashishning huquqiy mexanizmlari ham diqqat markazida bo'ladi.

Ushbu tahliliy material keng doiradagi auditoriya uchun mo'ljallangan bo'lib, o'zining ko'p qirraliligi bilan ajralib turadi. Maqola, avvalo, davlat boshqaruvi va huquqshunoslik sohasida faoliyat yuritayotgan mutaxassislar — sudyalari, prokuratura va adliya xodimlari uchun amaliy qo'llanma vazifasini o'tashi ko'zda tutilgan. Shu bilan birga, oliy ta'lim muassasalarining professor-o'qituvchilari, yosh olimlar va huquqshunoslik yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar uchun ilmiy manba bo'lib xizmat qiladi. Qolaversa, mamlakatimizdagi ijtimoiy-huquqiy o'zgarishlarga befarq bo'lmagan, o'z haq-huquqlarini amalda qanday himoya qilishni anglashni istagan har bir ongli fuqaro hamda fuqarolik jamiyati institutlari vakillari uchun ham ushbu fikrlar o'ta qimmatlidir.

Asosiy qism: Nazariyadan amaliyotga o'tishdagi to'siqlar va yechimlar. Huquqiy islohotlar jarayonida eng katta xavf — bu "qog'ozdagi taraqqiyot" illyuziyasidir. Ko'pincha qabul qilingan qonunlar xalqaro standartlarga to'la javob bersa-da, hayotda kutilgan natijani bermasligi mumkin. Buni tushuntirish uchun bir qadimiy sharq masalini eslash o'rinli: Bir podshoh o'z bog'boniga dunyodagi eng noyob gul urug'ini berib, uni undirishni buyuribdi. Bog'bon urug'ni eng qimmatbaho idishga ekib, unga faqat tillo suv quyibdi, biroq gul unmagani ekan. Sababi shundaki, u tuproqning holatini, iqlimni va o'sha urug'ning tabiatini hisobga olmagan edi. Huquqiy islohotlar ham xuddi shunday — agar qonun jamiyatning real ehtiyojlariga, xalqning mentaliteti va iqtisodiy imkoniyatlariga moslanmasa, u shunchaki chiroyli "idishdagi unmagani urug'" bo'lib qolaveradi.

Mavzuning tub mohiyatiga nazar tashlasak, nazariyadan amaliyotga o'tish bosqichida birinchi galda huquqni qo'llash mexanizmlarini soddalashtirish zaruriyati yuzaga keladi. Mening kuzatishlarim va tajribam shuni ko'rsatadiki, qonun osti hujjatlarining ko'pligi ko'pincha asosiy qonun ruhini bo'g'ib qo'yadi. Ya'ni, birgina ijobiy qonunni amalga oshirish uchun o'nlab vazirliklar yo'riqnomasi kerak bo'lsa, bu korrupsiyaga va byurokratiyaga yo'l ochadi. Shu bois, "to'g'ridan-to'g'ri amal qiluvchi qonunlar" amaliyotini kengaytirish — islohotlarning amaliy samarasini oshirishdagi eng qimmatli qadamdir. Qonun shunday yozilishi kerakki, oddiy fuqaro uni tushunish va qo'llash uchun o'rtada "tarjimon" (ya'ni amaldor)ga muhtoj bo'lmasin.

Yana bir muhim jihat — bu jamoatchilik nazoratining chinakam kuchi bilan bog‘liq. Dunyo tajribasida qiziqarli fakt bor: Skandinaviya davlatlarida qonunlar juda murakkab emas, lekin ularning ijrosi deyarli yuz foizni tashkil etadi. Buning siri shundaki, ularda qonun buzilishiga nisbatan jamiyatda "mutlaq murosasizlik" shakllangan. Bizda ham islohotlar qog‘ozdan ko‘chaga chiqishi uchun fuqarolarning huquqiy passivligiga barham berish lozim. Agar fuqaro o‘z haq-huquqini talab qilishni "ayb" deb bilsa yoki amaldorning qonunga zid harakatiga sukut saqlasa, hech qanday nazariya amaliyotda ish bermaydi. Shuning uchun ham, islohotlarni nafaqat idoralarda, balki odamlarning ongida, ularning dunyoqarashida amalga oshirish kerak.

Shu o‘rinda amaliy tavsiya sifatida aytish joizki, har bir islohotni joriy etishdan avval "huquqiy eksperiment" usulidan foydalanish maqsadga muvofiqdir. Ya’ni, yangi qonunni butun mamlakatga joriy etishdan oldin, bitta hududda sinovdan o‘tkazib, uning amaliy "nuqsonlarini" aniqlash lozim. Bu davlat mablag‘larini tejash va kelgusidagi xatolarning oldini olish imkonini beradi. Shuningdek, raqamli texnologiyalarni huquq sohasiga integratsiya qilish ham nazariya va amaliyot orasidagi masofani qisqartiradi. Inson omilini kamaytirib, jarayonlarni avtomatlashtirish orqali biz qonunlarning barcha uchun teng va adolatli ishlashiga erishamiz. Xulosa o‘rnida shuni ta’kidlash lozimki, huquqiy islohot — bu shunchaki qonunlarni yangilash emas, balki jamiyatning yashash tarzini adolat va qonuniylik tamoyillari asosida qayta qurishdir.

Xulosa

Xulosa o‘rnida ta’kidlash joizki, huquqiy islohotlarning nazariyadan amaliyotga ko‘chishi shunchaki texnik jarayon emas, balki jamiyatning yangi bosqichga ko‘tarilishini ifodalovchi ma’naviy va ijtimoiy yangilanishdir. Maqolada tahlil qilingan muammolar — xoh u byurokratik to‘siqlar bo‘lsin, xoh huquqiy ongning yetishmasligi — barchasi tizimli yondashuv orqali o‘z yechimini topishi mumkin. Eng asosiysi, qonun ijodkorligi bilan hayotiy ehtiyojlar o‘rtasidagi uzviylikni ta’minlash, har bir qabul qilinayotgan hujjatning "ishlash mexanizmi"ni aniq belgilashdir. Nazariy g‘oyalar qachonki inson qadrini ulug‘lashga, fuqarolarning kundalik muammolarini yengillatishga xizmat qilsa, shundagina u chinakam kuchga aylanadi va xalqning davlatga bo‘lgan ishonchini mustahkamlaydi.

Islohotlarning muvaffaqiyati nafaqat mukammal qonunlarda, balki har birimizning huquqiy madaniyatimiz va mas’uliyatimizda namoyon bo‘ladi. Agar biz jamiyatda qonun ustuvorligini nafaqat talab qilsak, balki unga kundalik hayotimizda amal qilishni odatga aylantirsak, nazariya va amaliyot o‘rtasidagi jarlik o‘z-o‘zidan barham topadi. Zero, adolatli jamiyat qurish — bu faqat davlatning vazifasi emas, balki har bir fuqaroning umumiy maqsadidir. Ushbu maqolada ilgari surilgan amaliy tavsiyalar va tahlillar huquqiy islohotlar yo‘lidagi mavjud qiyinchiliklarni bartaraf etishga, qonunlarimizning hayotiylikini ta’minlashga va pirovardida, inson huquqlari oliy qadriyat darajasiga ko‘tarilgan jamiyat barpo etishga xizmat qiladi. Qog‘ozdagi har bir harf hayotda adolatli qarorga aylangan kun — haqiqiy huquqiy islohot g‘alaba qozongan kun bo‘ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Farobiy, Abu Nasr. *Fozil odamlar shahri*. — Toshkent: "Yangi asr avlodi", 2016. — 320 b.
2. Monteskye, Sharl-Lui. *Qonunlar ruhi haqida*. (O'zbek tiliga tarjima). — Toshkent: "Adolat", 2013. — 448 b.
3. Ismoilov, Sh. *Huquqiy islohotlar: Nazariya va metodologiya*. — Toshkent: "Universitet", 2021. — 215 b.
4. "Xalq so'zi" gazetasi. *Qonun ustuvorligi — islohotlar samaradorligining bosh mezoni*. 2024-yil 12-fevral soni.
5. "Inson va qonun" gazetasi. *Huquqiy ongni shakllantirish: Amaliy qadamlar va natijalar*. 2023-yil 5-noyabr soni.
6. Karimov, A. "Huquqiy normalarni amaliyotga tatbiq etishning zamonaviy mexanizmlari". *O'zbekiston qonunchiligi tahlili jurnali*, 4-son, 2022-yil. 45-52-betlar.
7. Raxmonov, O. "Nazariyadan amaliyotga: Huquqiy islohotlarning o'tish bosqichlari tahlili". *Yuridik fanlar axborotnomasi*, 2-son, 2023-yil. 18-24-betlar.
8. "O'zbekiston 24" teleradiokanali. *Yangi tahrirdagi Konstitutsiya: Islohotlarning yangi bosqichi* (Maxsus reportaj tahlili), 2023-yil iyun.
9. "O'zbekiston Milliy Axborot Agentligi" (O'zA). *Huquqiy islohotlar — xalq manfaati yo'lida*. Tahliliy sharh.
10. *Huquqiy islohotlar monitoringi markazi* statistik to'plami va tahliliy hisobotlari (2022-2024 yillar).
11. Xalqaro huquqiy tadqiqotlar markazining raqamli kutubxonasi ma'lumotlari.